

ANTIKVARISK DOKUMENTASJON

Laksevåg barnehage

Sverre Hjetlands vei 17

Innhold

1 Innledning.....	2
2 Sammendrag	4
3 Vernestatus - sentrale begreper.....	6
4 Områdets historie og områdebeskrivelse	7
5 Bygningen	9
5.1 Realia	10
5.2 Bygningshistorie	10
5.3 Bygningsbeskrivelse.....	13
5.3.1 Konstruksjon.....	13
5.3.2 Fasader	14
5.3.3 Interiør/planløsning.....	16
5.3.4 Uteområde	20
6 Verneverdier og anbefalinger.....	21
7 Kilder.....	22
8 Kart	23

1 Innledning

Historisk har offentlige byggeri ofte vært påkostet og prestisjetungt, kjennetegnet ved solide og varige materialer og høy arkitektonisk kvalitet. Tidligere privateide bygninger, også disse av svært høy kvalitet, har av ulike årsaker kommet i offentlig eie. Slik har kvalitet og historie sammen ført til at Bergen kommune nå eier en rekke bygninger med høy kulturhistorisk verdi.

Bergen kommune, ved Etat for bygg og eiendom, har satt i gang et omfattende arbeid for å få oversikt over vedlikeholdsbehovet og tilstanden på de kommunale bygningene, og iverksetter tiltak med sikte på å oppnå et alminnelig vedlikeholds nivå for alle eiendommene. For de verneverdige bygningene er dette også i tråd med nasjonale målsettinger for kulturminneforvaltningen. Et godt vedlikeholds nivå sikrer bevaringsverdier og fører samtidig til reduksjon i behovet for omfattende reparasjonstiltak. Dette betyr også at originalmaterialer og bygningsdeler i større grad kan bevares, fremfor å skiftes ut, og er derfor et godt kulturminnevern.

Våren 2015 har Byantikvaren dokumentert 32 kommunale bygninger med kulturhistorisk verdi. Bygningene har ulikt formelt vern. Dette skyldes flere forhold. De dokumenterte bygningene er likevel alle definert som verneverdige bygninger av Byantikvaren og bør forvaltes som det. Bygningene er i kategoriene barnehager, kulturbygg og administrasjonsbygg. Listen dekker ikke alle de kommunalt eide bygningene i disse kategoriene. Noen bygninger og bygningskompleks er nylig istandsatt, eller er under istandsetting, og faller derfor utenfor dette kartleggingsprosjektet. I samråd med Byantikvaren, har Etat for bygg og eiendom valgt ut bygningene med verneverdi innenfor de tre kategoriene og gitt Byantikvaren i oppdrag å lage enkle kulturhistoriske rapporter for disse. Rapportene inngår i eiendomsdatabasen for kommunale bygninger og som bakgrunnsmateriale for tilstandskartlegging av disse bygningene. Den bygg- og branntekniske tilstandskartleggingen er utført av eksterne konsulenter på oppdrag, med utgangspunkt i standard for tilstandskartlegging av verneverdige og fredete bygninger, og har gått parallelt med dokumentasjonsarbeidet. Innenfor tilgjengelig kapasitet og anledning, har Byantikvaren deltatt på en rekke av tilstandskartleggingene for å kunne bistå med informasjon og konkrete kulturminnefaglige råd vedrørende anbefaling av tiltak for brannsikring og vedlikehold.

Eiendommene representerer en bygningskatt for fellesskapet og viser hele spennet mellom internasjonale ikon og mer anonyme og tidstypiske bygninger, alle uttrykk for idealer og strømninger i sin samtid. I dokumentasjonsarbeidet Byantikvaren her har gjort for et stort antall bygninger, har det ikke vært mulig med grundige analyser eller kildesøk. Bestillingen har vært enkle rapporter som kan danne et bilde av de kulturhistoriske verdiene knyttet til den enkelte

bygningen, som et «føre var» ved planlegging og gjennomføring av tiltak. De kulturhistoriske rapportene er derfor ikke uttømmende for de enkelte bygningene, men baseres på tilgjengelige digitaliserte kilder, egne arkiver, litteratur, fagkunnskap og faglige vurderinger. Det er ikke gjort fysiske arkivøk i offentlige arkiv, og heller ikke bygningsarkeologiske undersøkelser. Det må derfor tas høyde for eventuelle feilkilder. En grundigere analyse kan være nødvendig dersom det skal gjøres mer omfattende tiltak på enkeltbygninger. Gjennom arbeidet har Byantikvaren fått god kjennskap til de enkelte bygningene. Rapportene gir noen overordnede anbefalinger og råd for hvordan de kulturhistoriske verdiene best kan ivaretas i hver enkelt bygning. Uten at konkrete tiltak er planlagt, er det likevel vanskelig å gi noe annet enn mer generelle anbefalinger basert på verneverdiene som beskrives. Vi vil derfor understreke at Byantikvaren gjerne bistår med råd når konkrete tiltak skal gjennomføres, slik at man sammen kan finne gode løsninger for både bruk, drift og vern. Vi vil i denne anledning også peke på Riksantikvarens veiledere som nyttige kilder til informasjon av mer bygningsteknisk karakter. (Se <http://www.ra.no/Veiledning>).

Følgende 32 bygninger er inkludert i dette dokumentasjonsprosjektet:

Barnehager	Administrasjonsbygg	Kulturbygg
Kalfarveien barnehage	Kommunehuset i Arna	Barnas Kulturhus
Kalmargaten barnehage	Kommunehuset i Eidsvåg	Ungdommens Hus
Nordnes bydelshus-Klosteret bhg	Kommunehuset på Nesttun	Danckert Krohn seniorsenter
Rosetårnet barnehage	Neumannsgt 1	Lysverksbygget (KODE 4)
Sletten barnehage	Strømgaten 10	Rasmus Meyers samlinger (KODE 3)
Indre Arna barnehage	Hagerupsgården	Gamle Norges Bank
Laksevåg barnehage	Gamle Brannstasjon	Latinskolen
Årstad Brannstasjon barnehage	Gamle Bergen Kretsfengsel	Schøtstuene
	Det gamle rådhus	Siljustøl
	Magistratbygningen	Troldhaugen
	Bergen rådhus	Landås hovedgård
	Manufakturhuset	
	Gamle Tinghus	

En god bruk hvor kulturminneverdiene legger premisser, er også et godt langsiktig vern av bygningene. På den annen side, vil også de kulturhistoriske verdiene i bygningene gi kvaliteter til den daglige bruken.

Rapportenes oppbygning er lik og basert på våre erfaringer med tidligere kulturhistoriske rapporter. Innledningsvis har de et sammendrag av rapporten, samt definisjon av sentrale fagbegreper. Dernest følger en kort områdebeskrivelse for å sette bygningene inn i en fysisk kontekst, før selve bygningen beskrives og settes i kulturhistorisk sammenheng. Rapportene avsluttes med en vurdering av verneverdier, faglige anbefalinger og kildeangivelser, samt eventuelt kartmateriale. Hvor omfattende de enkelte delene i rapportene er, vil avhenge av kildetilfang og betydning for forståelsen av den kulturhistoriske bygningen. En del fotomateriale er tatt med i rapportene som illustrasjoner. Vi har også et mer omfattende fotomateriale som vil gjøres tilgjengelig for Etat for bygg og eiendom.

Byantikvaren takker for oppdraget og ser frem til videre godt samarbeid i forvaltningen av disse bygningsskattene.

2 Sammendrag

Sverre Hjelandsvei 17 er opprinnelig en tysk mannskapsbrakke fra leiren på Melkeplassen under 2. verdenskrig. Innvendig i bygningen er mye endret men den har i hovedsak bevart sin hovedform, beliggenhet, og uteområde. Brakken har verdi som en viktig del av et større bygningsmiljø etter okkupasjonsmakten, og bygningshistorisk verdi som bevart brakkebygg fra tyskernes typebyggeri. Det er usikkert hvor mange slike brakker som finnes i dag, men denne typen brakker har vært svært vanlig under krigen. De har også etterkrigshistorisk verdi da de har blitt brukt til boligformål eller institusjonsbygg etter krigen på grunn av sin gode standard.

Melkeplassen er et viktig kulturmiljø som reflekterer tyskernes aktivitet på Laksevåg. Byggingen av leiren har innebåret et massivt inngrep i det som var et kulturlandskap preget av gårdsmark og få hus. Brakkene, garasjen, murkonstruksjoner, stillinger for luftvernskyts, og de gjenværende bunkerstrukturene, har sammen med veinettet og ekserserplassen på Melkeplassen tydelig lesbarhet som krigsminnemiljø. Veinettet og veinavnene bidrar spesielt til at den tidligere mannskapsleirens avgrensning er lesbar. Veinavnene gir veinettet på Melkeplassen høy symbolverdi. Som kulturmiljø etter en tysk mannskapsleir, er Melkeplassen trolig den eneste av sitt slag i Bergen. Miljøet har også samfunnshistorisk verdi i kraft av å representere og reflektere historiske og samfunnsmessige hendelser og forhold. Den samfunnshistoriske verdien til kulturmiljøet på Melkeplassen må sees i sammenheng med ubåtbunkerer Bruno på Laksevåg, og

disse kulturmiljøene er betinget av, og vitner om, krigføringen med ubåter som var sentral under 2. verdenskrig.

Kartlegging og registrering av gjenværende krigsminner fra andre verdenskrig er viktig kildetilfang og helt sentralt for forståelsen av okkupasjonshistorien. Denne kunnskapen er avgjørende for at fortellingene fra krigen kan knyttes til konkrete kulturminner. I dag er en stor del av de fysiske sporene fjernet, truet eller ikke kjent. Objekter fra okkupasjonstiden forteller blant annet om Bergens strategisk viktige posisjon under krigen. Krigsminner har klar verneverdi.

3 Vernestatus - sentrale begreper

Verneverdig: At en bygning er verneverdig betyr at den er verdt å verne/bevaringsverdig/verdt å ta vare på fordi det har kulturhistorisk, arkitektonisk eller en annen type verdi. At bygningen er verneverdig innebærer likevel ikke at den har en juridisk vernestatus.

Vernet: Når en bygning er vernet, har den en formell, juridisk vernestatus og kan ikke uten videre rives eller endres. En vernet bygning kan enten være regulert til spesialområde bevaring/hensynssone i en kommunal reguleringsplan eller fredet etter kulturminneloven (se dette). Noen bruker vern/vernet bare om det reguleringsmessige vernet og ikke om fredning, men "vernet" er egentlig en samlebetegnelse.

Fredet: Ordene fredet og vernet brukes ofte om hverandre, men fredet brukes oftest om – og bør forbeholdes for - kulturminner som er fredet etter kulturminnevernets egen særlov, kulturminneloven. Ordet brukes slik i dette dokumentasjonsprosjektet. Kulturminner kan være automatisk fredet i kraft av sin alder ("fornminner" fra før 1537, stående bygninger fra før 1650 samt sunkne skip og samiske kulturminner som er eldre enn 100 år). Yngre kulturminner kan vedtaksfredes av Riksantikvaren. Dette krever en høringsprosess og et vedtak. Hvis et kulturminne av nasjonal verdi er truet, kan Riksantikvaren eller fylkeskommunen gå til midlertidig fredning mens fredningssaken utarbeides.

SEFRAK: SEFRAK er et nasjonalt bygningsregister. Registeret skulle inneholde alle bygninger i Norge bygd før 1900. Mange steder er bygningene også evaluert med tanke på verneverdi. Registeret ble hovedsakelig utarbeidet mellom 1970- og 1990-tallet, men det ble aldri komplett, og noen steder pågår fremdeles registreringer. Navnet SEFRAK er en forkortelse for Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge, som er det organet som startet arbeidet med registreringen.

4 Områdets historie og områdebeskrivelse

Melkeplassen var opprinnelig et åpent jordbrukslandskap preget av spredt gårdsbebyggelse, åkermark og veien mellom Fyllingsdalen og Laksevåg, inntil utbruddet av andre verdenskrig. Landskapet skiftet totalt karakter ved byggingen av en stor tysk mannskapsleir i 1941, og ble derfor kalt «brakkebyen». På midten av 1950-tallet ble det bygget en rekke eneboliger i tre langs Øvre Fyllingsveien. Det ble også oppført trehus i Øvre Riplegården på 50-tallet, og dette området ble videre utbygget på 80-tallet (eneboliger). På sekstitallet ble det bygget både rekkehus (f.eks. Øvre Fyllingsvei og Hamrehaugen) og lavblokker (Monrad Mjeldes vei og Arne Abrahamsens vei). Det ble oppført en mengde rekkehus i området på 80-tallet, som i Klauvsteinen og Øvre Riplegården. Tjønnevannet har gradvis blitt fylt igjen, og i dag er det et idrettsanlegg der. Ved siden av idrettsanlegget finnes det i dag et bergverk/industribygg.

Figur 1. Melkeplassen var preget av gårdsmark og få hus ved inngangen til krigen. Bilde av Melkeplassen i 1935 (Billedsamlingen, UiB).

Tyskerleiren fra 2. verdenskrig har lagt grunnlaget for hovedstrukturen i kjernen av Melkeplassen. I dag er Melkeplassen preget av bygg med ulik typologi. Vi finner rekkehus, frittliggende eneboliger, lavblokker, og toetasjes tyskerbrakker i tre. Ekspansjonen og utbyggingen av området etter krigen, skjedde først på vest- og østsiden (1950-60-tallet). Senere, på 1980-tallet, har utbyggingen i hovedsak vært sørover.

Figur 2. Melkeklassen ble totalt forandret av oppføringen av en stor tysk mannskapsleir i 1941. Bildet viser leiren 10 år senere (1951), med brakken i Sverre Hjetlands vei 17 markert (Ortofoto, Bergen kommune).

5 Bygningen

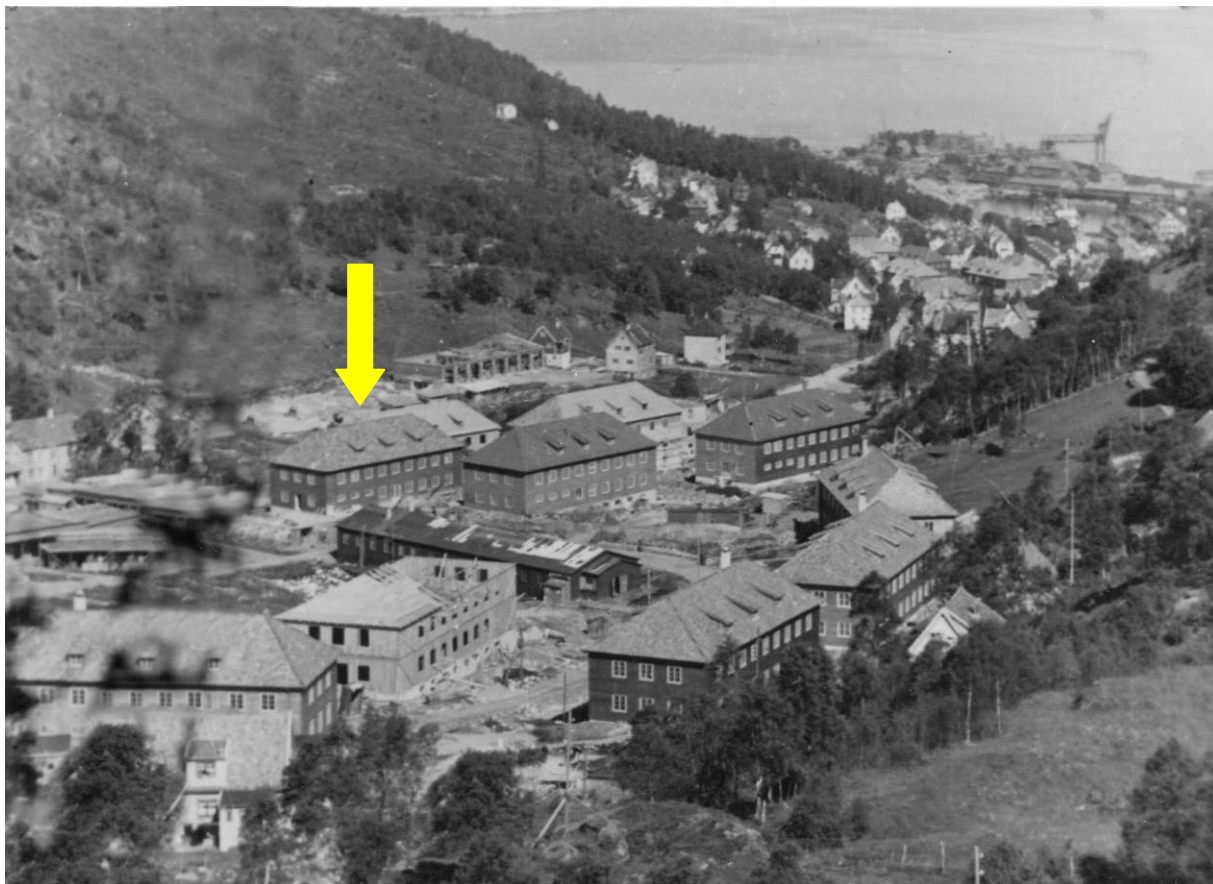
5.1 Realia

Byggeår:	1940
Adresse:	Sverre Hjetlands vei 17
Gnr./Bnr.:	154/418
Bygningsnr.:	13917515
Plan-ID:	KPA planID: 60910000, ikrafttrådt 24.04.2013 ReguleringsplanID: 40390000 Ikrafttrådt: 23.01.1969
SEFRAK-ID:	-
Askeladden-ID:	-
Vernestatus:	Verneverdig

5.2 Bygningshistorie

Bygningen *Sverre Hjetlands vei nr. 17* ble opprinnelig oppført som mannskapsbrakke av den tyske okkupasjonsmakten for stampersonale («Mannschaftstamm») i mannskapsleiren på Melkeplassen.

Bergen som ubåtby med ubåtbunkeren Bruno på Laksevåg var sentral for tyskernes krigføring i Nordishavet. Senere, når tyskerne mistet sine ubåtbaser i Frankrike, ble ubåtstøttepunktet i Bergen enda viktigere. Da flotiljene som hadde hatt sine baser i Frankrike flyttet til Bergen, flyttet også deres operative område i hovedsak fra Atlanterhavet til strategiske steder ved de britiske øyer. Ubåtbunkeren på Laksevåg beskyttet ubåtene mens de fikk nødvendige reparasjoner.

Figur 4. Mannskapsleiren på Melkeplassen under oppføring under 2. verdenskrig, med brakken i Sverre Hjetlands vei 17 markert. Verftene på Laksevåg skimtes oppe til høyre i bildet (Foto i privat eie, Nuav/Kurt I. Mosen).

Med kapasitet til 1500 personer var Melkeplassen den desidert største leiren for tysk ubåtpersonell i Bergen. Bergen var base for den 11. ubåtflotilje, som var en såkalt «Eismeerflotilje»: deres kamparena var i hovedsak Nordishavet. Ubåtmannskapene, som hadde svært høy dødelighet med mer enn 3 av 4 døde på havet, fikk bedre standard på forlegningene enn andre mannskaper. Under den tyske okkupasjonen bygget tyskerne leiren på Melkeplassen for å kunne ivareta ubåtmannskapet, og denne tyskerleiren har lagt grunnlaget for stedets infrastruktur og bebyggelse. Leiren «U-Stützpunkt Lager Prien» var oppkalt etter Günther Prien, en berømt ubåtkommandant.

Leiren ble brukt til å huse tyske krigsfanger like etter krigen. Da tyskerne forsvant, overtok engelske offiserer før kommunen begynte å rekvirere bygninger. Det tok imidlertid ikke lang tid før nordmenn har kunnet bruke brakkene til boligformål, noe vi blant annet kan lese ut fra dokumenter i byggesaksarkivet. Boligmangelen var stor i etterkrigstiden, og den gode standarden på brakkene gjorde dem attraktive for boligformål. Den tidligere leiren har blitt utbygget over tid og er i dag et veletablert boligområde.

Figur 5. Brakken i Sverre Hjetlands vei 17 fotografert i 1941/42 (Utsnitt fra foto i privat eie, Nuav/Kurt I. Mosen).

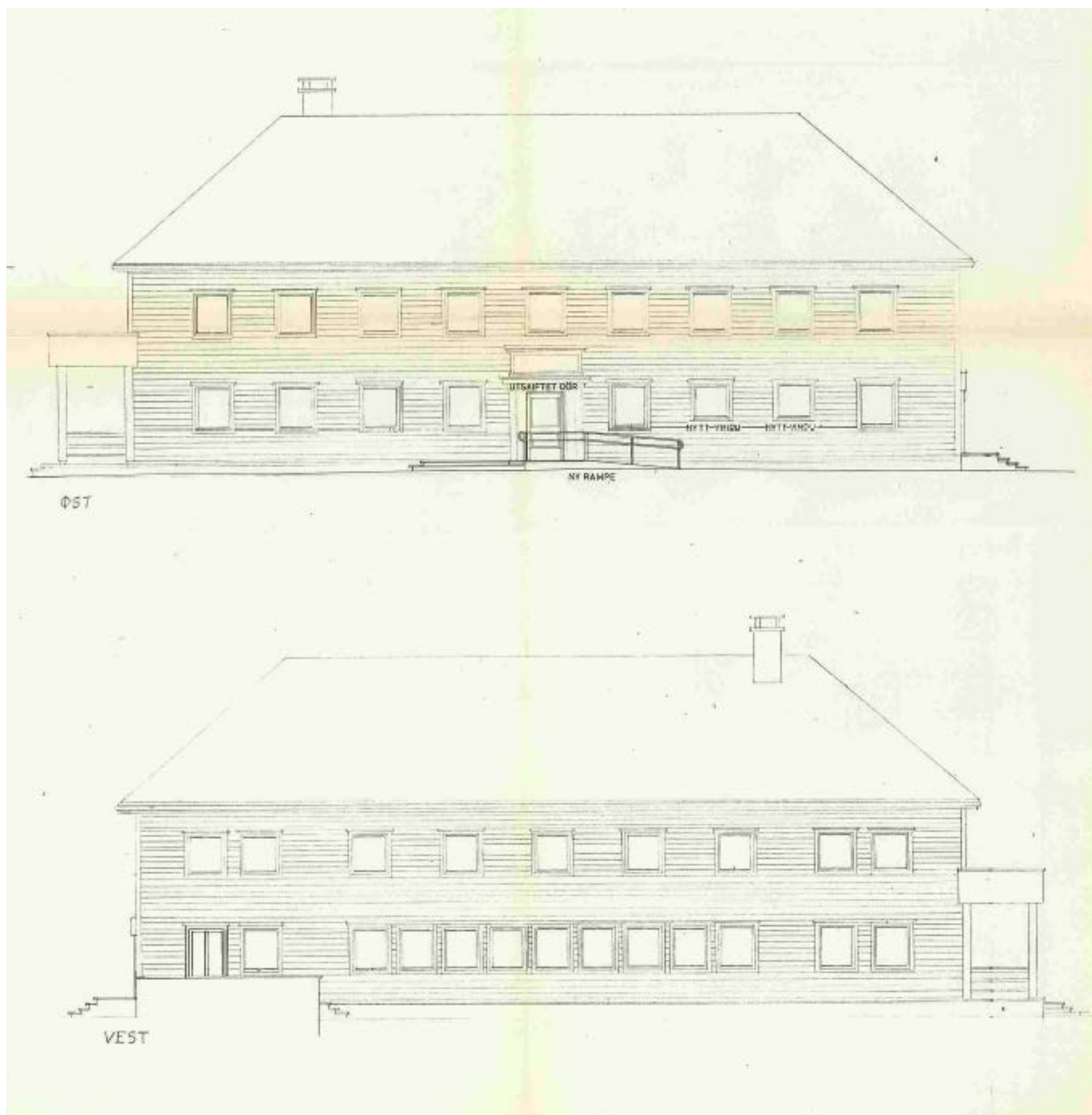
Figur 6. Bygningen slik den fremstår i dag (Foto: Byantikvaren 2015).

Bygningen har etter krigen hatt flere funksjoner. Den ble ominnredet til daghjem og internat i 1947 ved arkitekt Nordtvedt. Da ble en søylegang og balkong på sørenden av bygningen oppført, og portalen på østre langsiden bygget om. Flere vindusåpninger, særlig på vestfasaden, ble flyttet.

På 1960-tallet ble det oppført en lekestue på tomten. Bygget ble rehabilitert på nytt på begynnelsen av 1990-tallet.

I dag disponeres hele bygningen av Laksevåg Barnehage og er i Bergen kommune sitt eie.

5.3 Bygningsbeskrivelse

Figur 7. Øst- og vestfasaden til Sverre Hjetlands vei 17, oppmålt i 1991 (Kilde: Braarkiv, Bergen kommune).

5.3.1 Konstruksjon

Bygningen er en trebygning oppført i to etasjer på murfundament, og med råloft. En trappehals fører ned til et lite kjellerrom/tilfluktsrom i sørenden av vestveggen. Ytterveggene er isolert og

består av bindingsverk i tre. Taket er som i de andre brakkene i området forsterket, og er et valmet sperretak i tre med betongpanner.

5.3.2 Fasader

Fasadene har i hovedform beholdt sitt opprinnelige uttrykk med horisontalt panelkledning i tre, men flere vindusåpninger er flyttet, særlig på vestsiden, og portaler bygget om. Samtlige vinduer i bygget er nyere husmorvinduer innsatt i forbindelse med rehabiliteringer. Opprinnelig var det tofagsvinduer med tre ruter i hver. I nordre gavlvegg har alle vindusåpninger og døråpning sin opprinnelige plassering.

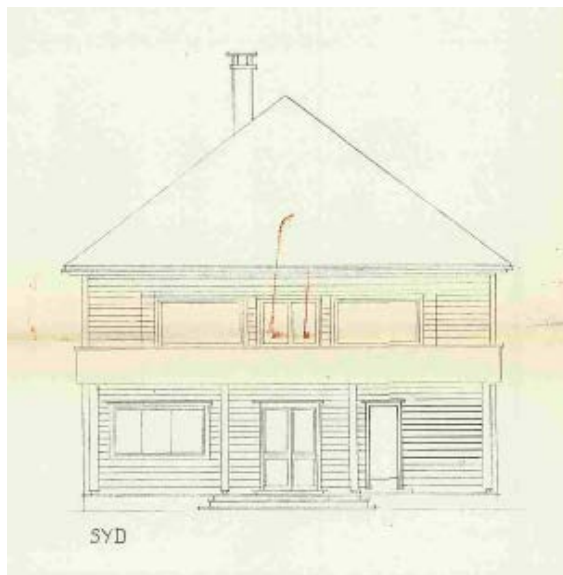
Gavlsiden mot sør har gjennomgått store forandringer med etablering av en stor balkong i 2. etasje og hvor veggen delvis er trukket inn. Her er alle opprinnelige vindusåpninger endret eller fjernet. Døråpningen i 1. etasje har sin opprinnelige plassering men er endret. Balkongen ble oppført i forbindelse med innredning til internat og daghjem i 1947.

Figur 8. Øst- og nordlig fasade til Sverre Hjetlands vei 17. På gavlsiden har vinduer og døråpning sin opprinnelige plassering (Foto: Byantikvaren 2015).

På østfasaden har vindusåpningene i 2. etasje sin opprinnelige plassering og størrelse. I 1. etasje er størrelsen til fire vindusåpninger endret, to på hver side av døråpningen. Hovedinngangen hadde samme type dør i smårutet glass som blant annet Willy Valentinsens vei 34, og er ikke opprinnelig. Den preges i dag av to søyler med overbygg som trolig ble etablert i forbindelse med ombygging til daghjem. Det er etablert en dobbel rullestolrampe som gir tilgang fra begge sider av døråpningen.

På vestfasaden er flere av vindusåpningene flyttet i forbindelse med ombygginger, særlig i første etasje hvor vinduene i midten er flyttet tett inntil hverandre. På nordsiden av fasaden er det en oppmurt platting i naturstein som leder inn til en døråpning til 1. etasje. Sør på fasaden er det en nedgang til et kjeller-/tilfluktsrom som etter krigen har huset et oljefyringsanlegg.

Figur 9. Sørfasaden er svært endret. Her oppmålt i 1991 (Kilde: Braarkiv, Bergen kommune).

Figur 10. Nordfasaden, her oppmålt i 1991, er i hovedsak opprinnelig (Kilde: Braarkiv, Bergen kommune).

Figur 11. Balkong og søylegang i sørenden er ikke opprinnelig men ble oppført i 1947 i forbindelse med ombygging til internat og daghjem (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 12. Dagens hovedinngang med søyler har opprinnelig plassering. Imidlertid er omramming endret i forbindelse med ombygging til daghjem i 1947. Dørbladet og den doble rullestolrampen er av nyere dato (Foto: Byantikvaren 2015).

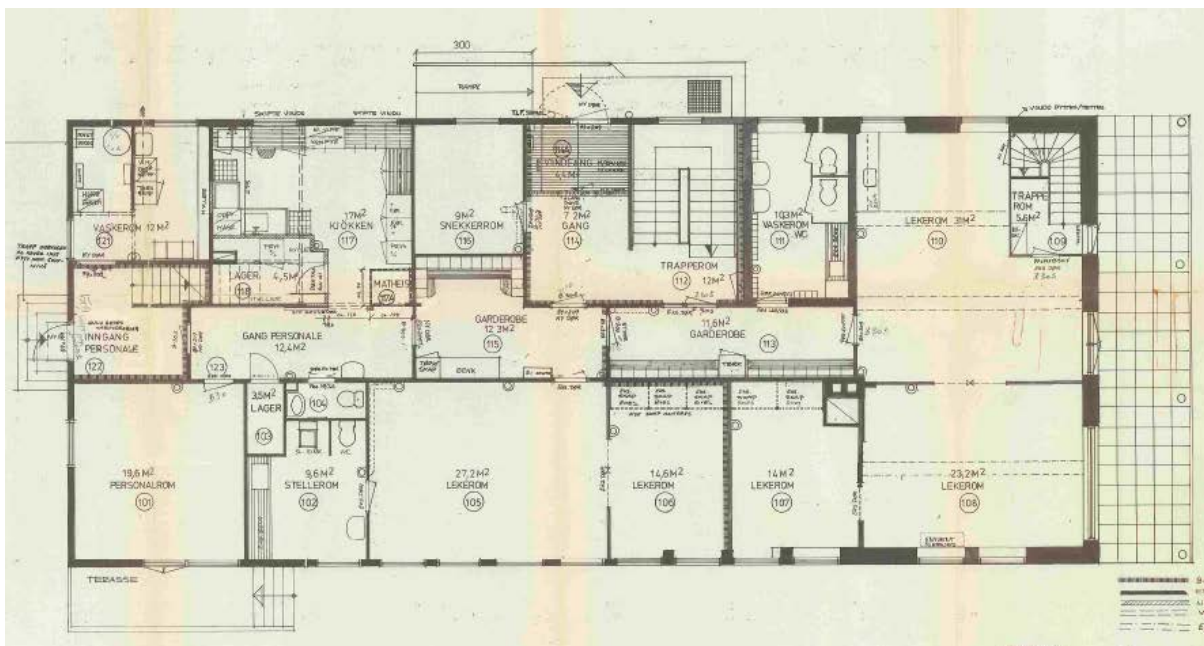

Figur 13. Den murte plattingen helt sør på vestfasaden er trolig opprinnelig (Foto: Byantikvaren 2015).

5.3.3 Interiør/planløsning

Interiør og rominndeling i bygningen er svært forandret fra sin opprinnelige form i forbindelse med rehabilitering og ombygginger til nye funksjoner. Enkelte mulige opprinnelige veggflater er

synlige i noen rom. I flere trapperom er det bevart rekkverk som antas å være opprinnelige (figur 20). En opprinnelig peis er bevart i et rom i sørenden i 2. etasje (figur 19). Peisen vitner om at brakken var en høystatusbrakke.

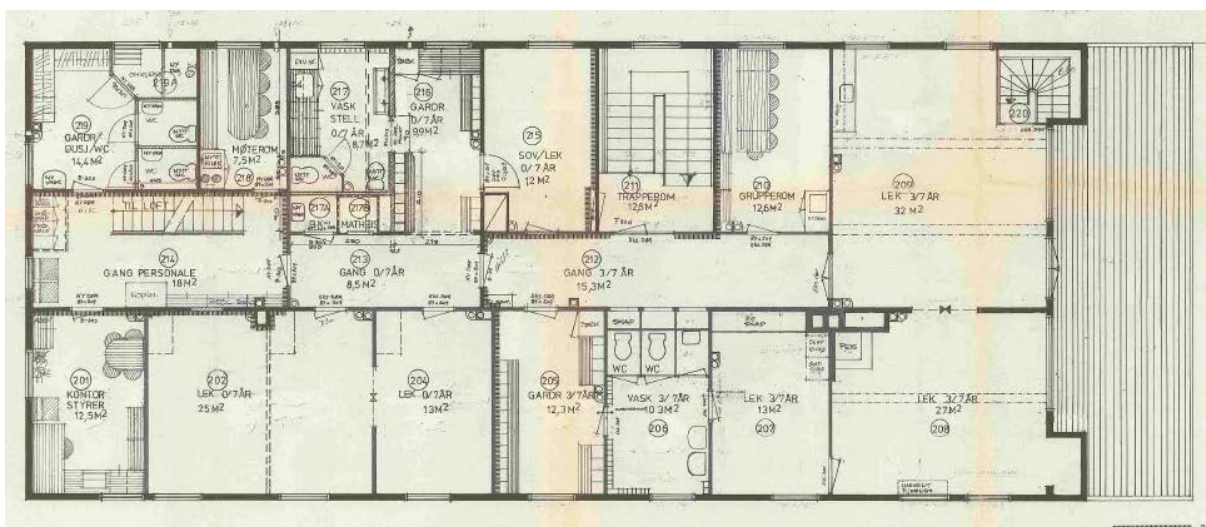
Figur 14. Tegning som viser ombygging i 1. etasje utført i 1991 (Kilde: Braarkiv, Bergen kommune).

Figur 15. Oppholdsrom og kjøkken i 2. etasje, i sørenden av bygget (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 16. Mesteparten av veggflater og himlinger er dekket med plater (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 17. Tegning som viser ombygging i 2. etasje utført i 1991 (Kilde: Braarkiv, Bergen kommune).

Figur 18. Lekerom i 2. etasje (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 19. Peisen i stuen i 2. etasje antas å være opprinnelig, og vitner om at brakken var en høystatusbrakke (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 20. Flere av rekkverkene i enkelte trapperom er opprinnelige (Foto: Byantikvaren 2015).

5.3.4 Uteområde

Uteområdet til bygningen er inngjerdet og møblert som lekeområde for barnehagen med benker, lekeapparater og asfalt- og plastdekke. Enkelte murer, trappesatser og oppmurte plattinger antas å være opprinnelige for bygningen.

Figur 21. Lekeområde på sørsiden av bygningen (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 22. Et redskapsskjul av nyere dato er oppført på nordsiden av bygningen (Foto: Byantikvaren 2015).

6 Verneverdier og anbefalinger

Mannskapsbrakken i Sverre Hjetlands vei 17 har beholdt sin beliggenhet, og i hovedsak sin opprinnelige hovedform og uteområde. Den er en del av et større bygningsmiljø etter okkupasjonsmakten, og har bygningshistorisk verdi som bevarte brakkebygg fra tyskernes typebyggeri. Det er usikkert hvor mange slike brakker som finnes i dag, men denne typen brakker har vært svært vanlig under krigen. De har også etterkrigshistorisk verdi da de har blitt brukt til boligformål etter krigen på grunn av sin gode standard.

Melkeplassen er et viktig kulturmiljø som reflekterer tyskernes aktivitet på Laksevåg. Byggingen av leiren har innebåret et massivt inngrep i det som var et kulturlandskap preget av gårdsmark og få hus. Brakkene, garasjen, murkonstruksjoner, stillinger for luftvernsskyts, og de gjenværende bunkerstrukturene, har sammen med veinettet og ekserserplassen på Melkeplassen tydelig lesbarhet som krigsminnemiljø. Veinettet og veinavnene bidrar spesielt til at den tidligere mannskapsleirens avgrensning er lesbar. Veinavnene gir veinettet på Melkeplassen høy symbolverdi.

Som kulturmiljø etter en tysk mannskapsleir, er Melkeplassen et av svært få av sitt slag i Bergen, og i landet forøvrig. Miljøet har samfunnshistorisk verdi i kraft av å representere og reflektere historiske og samfunnsmessige hendelser og forhold, også i europeisk forstand. Den samfunnshistoriske verdien til kulturmiljøet på Melkeplassen må sees i sammenheng med ubåtbunkeren Bruno på Laksevåg, og disse kulturmiljøene er betinget av, og vitner om, krigføringen med ubåter som var sentral under 2. verdenskrig.

Anbefalinger

Bygningens hovedform og fasadeuttrykk med opprinnelig materialbruk og original vindusplassering bør ivaretas. Lite av interiørene er bevart, men enkelte elementer som peisen i 2. etasje og trapperommene med trapp og rekkverk, synes opprinnelige og bør søkes bevart. Det kan finnes opprinnelig interiør bak platekledd vegg. Ved en eventuell avdekking må disse dokumenteres, og bør bevares. Ta kontakt med Byantikvaren.

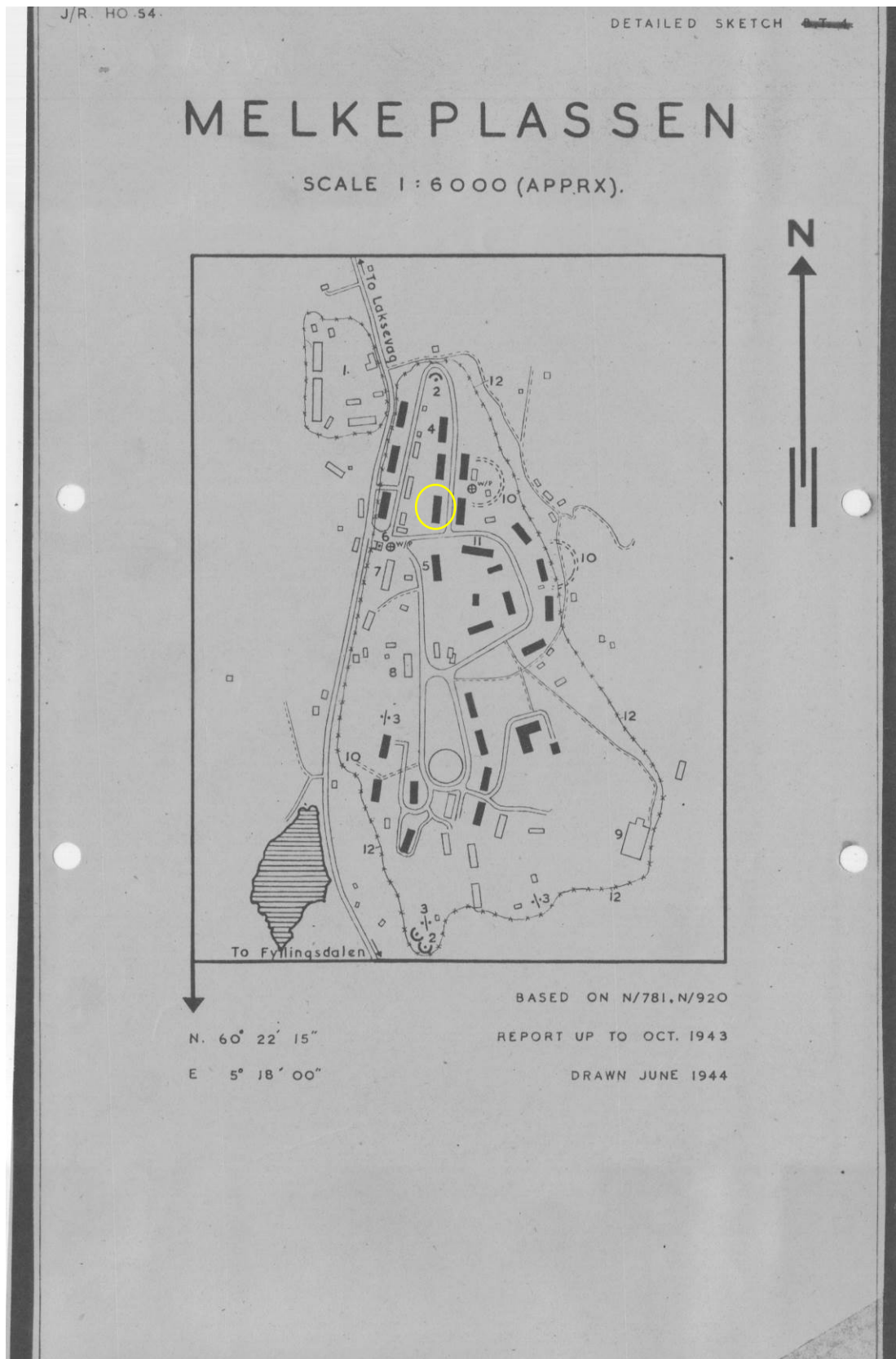
Murverk som har tilhørt det opprinnelige uteområdet til brakkebygningen, bør bevares.

Dersom det skal foretas endringer eller større rehabiliteringer, ber vi om at Byantikvaren kontaktes for å diskutere tiltakene.

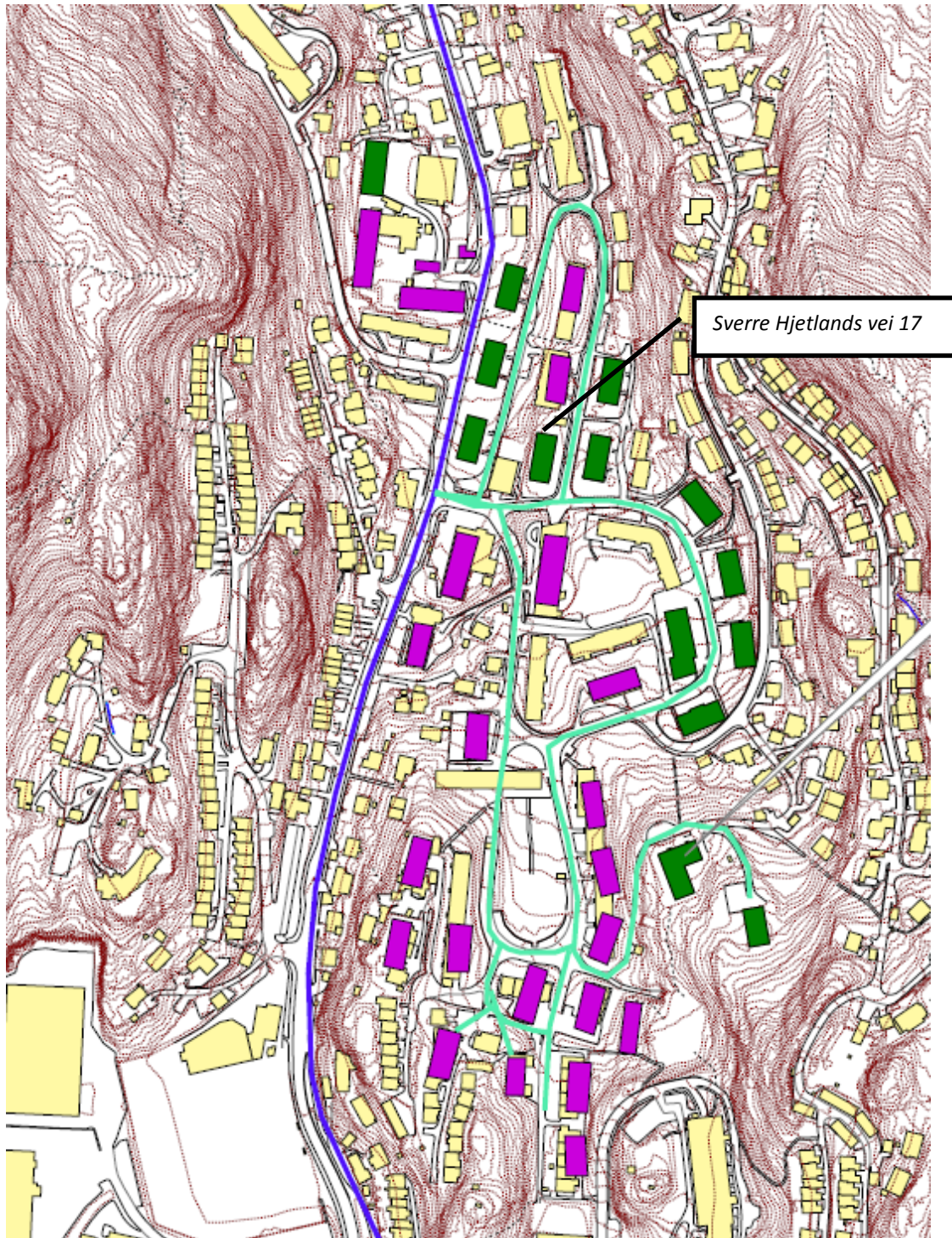
7 Kilder

- *Askeladden*, Riksantikvarens kulturminnedatabase.
- *Den tidligere offisersmessen – Willy Valentinsens vei 34*, Skrifserienr.:2013-10. Byantikvaren i Bergen.
- SEFRAK
- BRA-arkiv
- Bygdebøker, byleksikon
- Historiske kart
- Byantikvarens Kulturminnegrunnlag
- Digitale ressurser, Bergen byleksikon,
- Billedsamlingen UIB, skråfoto, historiske flyfoto,
- Byarkivet, Statsarkivet
- Kommunedelplan for kulturminner 2010-2025, Stavanger kommune 2011.

8 Kart

Britisk etterretningskart som viser mannskapsleiren på Melkeplassen i 1943, med brakken i Sverre Hjetlands vei markert (Kilde: Statsarkivet i Bergen).

Kartet viser dagens situasjon på Melkeplassen og hvor mange av bygningene fra mannskapsleiren som er bevart (grønn) og bygninger som er revet (lilla) (Kart: Byantikvaren, Bergen kommune).

BERGEN KOMMUNE

